

SISZÁNTÚL

Politikai
napilap

ELŐFIZETÉSI ÁRA

A kiadóhivatalban átvéve.
Egész évre 16 k.
Negyedévre 4 " "
Helyben házhoz hordva.
Egész évre 20 kor.
Negyedévre 5 " "
Vidékre postán szállítva.
Egész évre 24 kor.
Negyedévre 6 " "
Egyes szám ára 8 fillér.

Megjelenik minden nap, a hétfő és
Ünnep utáni napok kivételével.
Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Nagyvárad, Szilágyi Dezső-u. 8.
A szerkesztőség kéziratok vissza-
adására vagy megőrzésére nem
vállalkozik.
Előfizetések és hirdetések a kiadó-
hivatalhoz intézendők.

XX. évfolyam 277. szám. Nagyvárad. Szombat 1914 november 28.

A világháború.

Előnyomulásunk Szerbiában.

Budapest, nov. 27. Hivatalos jelentés a déli hadszíntérről: A Koliبارi mentén folyó harcok kedvezően haladnak. Tegnap is, dacára az ellenség szivós ellenállásának, csaknem az összes harcvezető vonalon tért nyertünk. Körülbelül 900 foglyot ejtettünk és 1 ágyút zsákmányoltunk. A rendkívül kedvezőtlen időjárás, a lapályok feneketlen talaja, valamint ama körülmény, hogy a magaslatokon a hózivatarok minden kilátást megakadályoznak, hadműveleteinket megnehezíti ugyan a csapatok hangulata azonban az arcvonalról érkezett jelentések szerint kitűnő. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

A német harcok eseményei.

Berlin, november 27. A nagy főhadiszállás jelenti: Angol hajók tegnap sem alkalmatlankodtak a flandriai tengerparton.

A nyugati hadszíntér arcvonalán nem történt lényeges változás. Lanpenmarchtől észak-nyugatra egy házcsoportot bevetettünk és ott foglyokat ejtettünk. Az argonnei erdőségben támadásunk előbbre haladt. A franciáknak St.-Micheltől keletre levő Apremont ellen intézett támadását visszavertük.

Keleten tegnap döntő harcok nem folytak. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

Légberöpült angol sorhajó.

Budapest, nov. 27. Londonból jelentik: Az alsóházba Churchill lord bejelentette, hogy november 25-én reggel Sheernessben

a Bulwark sorhajó levegőbe repült. Hét nyolcszáz ember meghalt, csupán tizenkettő menekült meg. Szemtanuk véleménye szerint a hajóráktárban történt robbanás. A hajó 3 perc alatt elsüllyedt.

(A Bulwark 1899-ben épült, 15000 tonnás, négy 30,5 és tizenkét 15-ös ágyuja volt. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

A török-orosz háború.

Konstantinápoly, nov. 27. A főhadiszállás jelenti: A hadszíntéren a helyzet általában nem változott. Amint ma megállapítást nyert Meghelnél 4 ágyút zsákmányoltunk az ellenségtől, amelyek közül kettőt használhatatlanná tettek.

A Kárpátokban elfogott oroszok.

Nyiregyháza, nov. 27. Tegnap kezdődött a kárpáti harcokban elfogott oroszoknak beszállítása az ország belsejébe. A foglyokat szállító első vonat tegnap este érkezett ezer orosz fogolylyal a nyiregyházai vasuti állomásra.

Nagyon érdekes egy elfogott orosz zászlóalj története. Ez a zászlóalj körülkerített két század magyar bakát, de hamarosan megérkezett egy honvédezred és körülkerítette az orosz zászlóaljat. Rohamra indult ellenük, de az oroszok mind feltartották a kezüket és megadták magukat.

Az orosz foglyok a nyiregyházai állomáson teát kaptak, az-

után tovább szállították őket a fogolytáborba.

A Novoje Vremja a török háborúról.

Berlin, november 27. Mencsikoff, a világhírű pánszláv író, a Novoje Vremja munkatársa a török háború kitörése után lapjában a török háború eshetőségeiről hosszabb cikket írt, a melyben aggodalommal állapítja meg, hogy az orosz hadvezetőségnek nincs elegendő katonája. Az orosz író szó szerint a következőket mondja cikkében:

„Oroszország sohasem akarta ma sem akarja meghódítani az egész világot. De szükségünk van arra, hogy szabadon, akadály nélkül kijuthassunk zárt vizeinkről a nyílt, meleg tengerre. Ezért nem rettegünk a török háborútól, mert tudjuk, hogy ezt a rég óhajtott kijáratot csak Törökország legyőzése árán szerezhethetjük meg.

De hogy legyőzzük Törökországot, a „beteg emberi” legalább tíz hadtestre van szükségünk. Le kell győznünk Törökországot, — de erre csak egy milliós hadsereggel vagyunk képesek. Reméljük, hogy egy ilyen hadsereg rendelkezésünkre áll s azt sietve a török határra küldhetjük. Remélni szeretném, — de sajnos, ily nagy hadsereget a főharcotéren (Orosz-Lengyelország) levő hadaink erejének meggyöngyítése nélkül nem tudunk a török határra állítani és akkor viszont — ez egészen bizonyos — egyelőre nem tudjuk tovább folytatni eredményesen a német-osztrák magyar háborút.

Anglia német flottaakciót vár.

Berlin, nov. 27. Amsterdamból táviratozzák: Az angol lapok katonai szakértői majdnem egyértelműleg azt írják, hogy a német flotta nagy akciót tervez az angol partok ellen és ez az akció már a legközelebbi napokban kezdetét fogja venni. Ezt a véleményt arra alapítják, hogy a Keleti-tenger növekvő behajózása folytán a német keleti-tengeri hajóhad másirányú szolgálattétel céljaira fel fog szabadulni és így az északi flotta jelentékeny megerősítést fog nyerni. Ezenkívül pedig azok a nagyarányú előké-

Főraktár:

Nagy-Várad
Kosuth Lajos-u.
FEKETE SAS
épületben.

Turul-cipő

Elsőrangú, elegáns és jutányos.

Főraktár:

Nagy-Várad
Kosuth Lajos-u.
FEKETE SAS
épületben.

születek, amelyek a háboru óta Kielben és Hamburgban folyamatban vannak, legközelebb be fognak fejeződni. Az angol katonai irók a német csapatok partraszállásának lehetőségét egyáltalán nem tarják kizártnak.

A flandriai harcok.

Berlin, nov. 27. Amsterdamból jelentik: A londoni „Morning Post” tudósítást közöl, amely beismeri, hogy a németeknek sikerült az Ypern—Dixmuiden i vonalon előre nyomulniok. A tudósítás továbbá jelenti, hogy a németek erős csapatokat vezényeltek ebbe az irányba és a támadás után a szövetségesek kénytelenek négy kilométernyi területet átengedni. A tüzérségi harc rettenetes volt és mindkét részről nagy a veszteség. A németek megerősítést kaptak és sikerült nekik tüzérségüket kedvezőbb állásokban elhelyezni. A német lövészárok is mindig előbbre kerülnek, amelyekből a németek fáradhatatlanul támadják a szövetségesek állásait. A szövetségesek megkísérelték a német hadállásokra eszernakokban elhelyezett gépfegyverekkel

tüzélni, a német ágyuk azonban csakhamar elhallgatatták a gépfegyvereket és elzavarták a csónakokat.

Üszküb Szerbia fővárosa.

Milanó, november 27. A Lombardia című lap közli Nisből kapott távirat alapján: Péter király dekrétumot boesátott ki, a melylyel Üszküböt nyilvánítja Szerbia fővárosává. A pénzügyminiszterium és az állampénztár már átköltözött Üszkübbe és a többi miniszterium valószínűleg még e héten Üszkübbe megy át.

— Szerbia sorsa, úgy látszik nagyon szomorú — így ír a Lombardia — mert különben óvakodott volna megtenni ezt a veszedelmes lépést, a melylyel a szerb vezető tényezők önmagukat és az új fővárost kiszolgáltatták Szerbia belső ellenségeinek, az albánoknak és az ottani bolgár lakosságának. Ez a menekülés a belső ellenség területére már a vég kezdete.

izzó, piros arcú, szőke fiú. Mellette van az ápolónő, akinek az arcán nagy aggodalom ül. Segít neki. A szőke fiú mosolyogva szól:

— Hi . . .

Az „r” betűt már nem tudta kimondani. Holtan hanyatlik vissza. Az ápolónő gyöngéden, könnyezve huzza ki alóla a karját és lefogja a kis zászlós üvegesedő, kék szemét.

A 30 koronát az édesanyja küldte Prágából. Az utalvány szelvényére ezt írta: „Sürgönyözz, nem akarod e, hogy meglátogassunk. Csókolnak anyád és testvéreid.”

. . . Amoda egy nagybajuszu népfőlkelő kiabál. Most hozták ki a műtőből. a narkózis hatása még nem múlt el egészen:

— Istenem, én nem bántottam senkit. Minek akarnak bántani engem. Jaj ne vágják le a lábam . . .

Térden felül vágják le a lábát. Ápolók jönnek-mennek, vöröskeresztesek sietnek egyik ágytól a másikig. Megigazítják a betegek feje alatt a párnát, megkérdezik, nem kívánnak-e valamit és ha igen, azonnal teljesítik.

— Levelet szeretnék írni — mondja egy katona, akinek gipszben a karja.

A kisasszonyka papírost hoz és ceruzával írni kezdi, amit a sebesült katona diktál: „Édes kis Mariskám” . . .

— Sétálni szeretnék — mondja egy lábbadozó. Az ápolónő megmagyarázza neki, hogy nem lehet, mert hiszen hideg van és ő még gyenge, a téli szelet nem bírja ki. A lábbadozó az ablakhoz ül és megnyugodva, békésen nézi a sárban tavicskoló jövő-menőket.

. . . Egy hadnagy bucsuzik a betegekkel és a Vörös-Keresztesekkel. Mindenkiel kezet szorit. A szemében az öröm tükröződik vissza; csak, amikor ahhoz a kisasszonyhoz ér, aki ápolta borul el az arca.

— Kisasszony, nem talállok szavakat, amelyekkel megköszönhetem a gondos ápolását.

— Oh! Hadnagy ur! — mondja az ápolónő — ez a kötelességünk.

— Tudom, de azért mégis úgy érzem, hogy nagyon sokkal tartozom önnek. A jó Isten áldja meg érte.

Talán könny is szökött a szemébe?

Itt nagyon gyakran lehet hallani az Isten nevét. A halál közelsége nagyon jámborrá teszi az embereket. Egyik már megszabadult a csontembertől, a másik meg a közeledését érzi. Mind a ketten Istenhez fordulnak. Hálaadással és megteréssel.

Ha valaki végig megy a kórtermeken, ha valaki élesen néz a fehér ágyak labirintusába, olyanokat lát, amik meghatóbbak a diadalmárnál és megrázóbb hatással vannak az emberi lélekre, mintegy vakmerő katonára csodálatos tette . . . (B. H. L.)

Ahol a hősök gyógyulnak

Rövid séta a nagyváradai kórházakban.

A csataterokról, a küzdő, jókedvű magyar fiukról, az egészségesek tetteiről írtak, irtunk már. Sokat foglalkoztunk a harci epizódok élő alakjaival, de még nem eleget. Ez a téma örökké hálás és új lesz a magyar olvasók előtt. A fiainkról olvasni jól esik most és sohasem unjuk meg a gigászi küzdelem glóriás vitézeinek történeteit.

Talán ezért van, hogy eddig keveset foglalkoztak azokkal, a kik sebbel a tetükön, vagy pedig betegre fáradva, nyomorékká fázva fekszenek a kórházakban. Ha volt is róluk szó, mindig, mint egy hőstett elkövetőjét, egy diadalmas ütközet részeseit állították be őket.

Pedig ha valaki végig megy a kórtermeken, ha valaki élesen néz a hófehér ágyak labirintusába, olyanokat lát, amik meghatóbbak a diadal márnál és megrázóbb hatással vannak az emberi lélekre, mint egy vakmerő közvitéz csudálatos tette. Ők a bátrak, a leleményes közvitézek, vagy a zseniális stratégák épen, egészségesen állanak helyükön. Fájdalom nem gyötri, félelem nem kinozza őket.

De a kórházak lakóinak mindez ott ül a szemében. A fájdalom és a félelem. Golyó szurja a karját, vastag gipsz szoritja a lábát, vagy talán holnap kar, láb nélkül hozák ki a műtőből.

Rövid ideig, tíz-tizenöt percig jártam a kórtermeket, de mintha éveket töltöttem volna a fájdalomak tanyáján. Egy egy kórházban százával fekszenek a beteg sebesült nyomorék férfiak. Vannak, akik már csak hasonlitanak a emberhez. Mintha egy különös gépezet változtatta volna őket alakatlan roncsá. Sápadt, vézna, eltorzult arcú férfiak. A fájdalom gépezetében kerültek ezek és nem bírták a szoritó pántok nyomását. Sszereppantak . . .

. . . Ebben az ágyban egy huszár fekszik. Fején nagy sebek tátonganak Srapnell golyók furódtak a koponyacsontjába és szé-

les nyilásokat ütöttek rajta. Az arca alig látszik ki a fehér pólyából. Rengeteg vért vesztett, az orvosok lemondtak róla.

Egy ápolónő megy feléje. Lassan kinyújtja a karját és tenyerét kérőn tartja a kisasszony felé.

— Szegény ember, mindig éhes. Nem tudunk neki elég enniválót adni — mondja az ápolónő és a kezébe ad egy darab kenyeret.

Nincs ember, aki meg ne borzadt volna attól ami most következett. A huszár möhön a szájához emelte a kenyeret és bele harapott. Az arca eltorzult a fájdalomtól. A sebei, amint kinyitotta a száját a bőr feszülésétől iszonyuan fájhattak. Lassan a vér is át átitotta a kötésen. De a huszár rágta, harapta a kenyeret. Egész teste megvonglott bele és ivben felemelkedett az ágyban. A feje és a sarka érték csak a szalmazsákot a dereka félkörbe görbült. A szeméből könny esurgott, egyik kezével a párnát karmolta kinjában, a másikkal a kenyeret tömte a szájába.

Ez az ember, tudja hogy belepusztul a seibeibe, ha sokat mozog, mégis enni kér minden félórán . . .

. . . Ott egy fiatal, gyermekes arcú fiú ül az ágyban. Az egyik karja fel van kötve. Egy Vörös Keresztes kisasszony ül az ágya szélén és eteti. A fiatal ember zászlós. A könyökébe furódtok a golyó és ki kellett operálni a könyökcsontját. Sohasem használhatja ezt a karját . . .

. . . A kórház postása lép be. Kezében nagy csomag levelet és utalványt tart. Egymásután olvassa fel a címzettek neveit. Az ápoltak halkán felelnek:

— Jelen.

— Hier.

Egyszer csak ezt kiáltja a postás.

— Kadett aspirant Heinrich . . . 30 kronen von Prag!

A negyedik ágyból felemelkedik egy

Értesítés. Van szerencsénk a helyi és vidéki mb. vevőinknek, valamint a n. é. közönségnek szives tudomására hozni, hogy uri-szabó üzletünket a Bémer-térről

Rákóczi-út 12. szám alá

az ujonnan épült Apolló-épületbe helyeztük át. Továbbra is szives pártfogásukat kérve vagyunk tisztelettel

LEBOVITS ÉS FIA
uri-szabók.

Rákóczi-ut 12. Appolló épület. Telefon 871.

Nagyvárad Vasöntőde és Gépgyár Részvénytársaság

Nagyvárad, Össi-tér.

Gazdasági gép-, eke- és keskenyvágányu vasutak gyára; vasszerkezetek, közlő-művek, gépjavitó-műhely, műszaki-iroda.

Telefon 340. sz.

Katonáink a déli harctéren.

A déli harctéren a vitéz 37-eseken kívül a mi népfőlkelők is derekasan harcolnak s üzik a szerbeket.

R. hadnagy városi tisztviselő, aki már előzően kapott könnyebb sebet, de azzal tovább részt vett a harcokban, másodszor is megsebesült s most érkezett haza Nagyváradra, tiz ütközetben vett részt.

Érdekes adatokat beszél el R. hadnagy szerbiai élményeiről.

Különösen sok bajuk volt a komitácsikkal, akik közül sokat elpusztítottak.

A komitácsik mindenike igen jól tudja kezelni a fegyvert, amíg azt lövésre használhatja. Mikor azonban a szuronyra kerül a sor, elveszti a bátorságát és életéért könyörög.

A csapatoknak az élelmezése kitűnő, nemcsak azért, mert élelemmel busásan elvannak látva, hanem a községekben is mindig elég bő eleségre találunk. És milyen eleségre!

Ahol szerb katonaság, vagy komitácsik nincsenek, teljesen üresek a faluk. Se embert, se aszonyt, se gyermeket nem találunk.

Annál több a sertés, liba és apróbb szárnyas.

Egyszer-egyszer valóságos lakomát, disznótort csapnak a gazdátlanul hagyott malacokból.

— Fiuk, ma cigánypecsenyét eszünk! — jelenti a barnaképi szakács, aki a Sárretről került az angyalbőrbe.

A legénységtől csakhamar előkerülnek a kisebb nagyobb tepsik, amikkel az előző falukban szerelték fel magukat a hadfiak.

A libapecsenye sem ujság derék katonáinknál, sőt a legtöbb helyen borra is akadnak.

Az első alkalommal nem mertek a talált borból inni, azt hitték, meg van mérgezve.

Nagyon csiklandozta azonban a torkukat a szomjuság, míg egyszer csak nagyot fohászkodik az egyik káplár:

— Na fiuk, én megkóstolom ezt a bort, ha bele halok is — és se szó, se beszéd tovább, jót huzott a csajkájába eresztett nedűből, amely nem is volt valami vinkó, hanem jóféle óbor.

Képzeltető, hogy csakhamar kiürült a kis hordó.

Ha bor nincs, megelégednek azonban vízzel is. Egyetlen kutat sem találtak megmérgezve.

Egyik-másik kutban találtak emberi holttestet, de az ilyen kutat azonnal, hevenyében betemetették.

Általában az elhagyott falvakban mindenütt a jólét nyomait lehet látni. A lakosság hirtelen menekülhetet, mert a butorokat nagyrészt ott hagyta. Igen sok a két-három szobás jólberendezett lakás; a butorok csinosak, majd mind keményfából készült, sőt még a kerítősek is, ólak, stb is keményfából vannak.

Az elfogott szerb katonák megerősítik azon korábbi híreket, hogy a szerb katonákat azzal igyekeznek lelkesíteni, hogy az oroszok csakhamar segítségére jönnek a szerbeknek, már Budapestet elfoglalták.

Szerb nyomtatványokat találtak az elfo-

gott, vagy agyonlőtt komitácsiknál, akikre az volt bizva, hogy ezeket a vastag papírra nyomott lelkesítő híreket terjesszék a szerb csapatok között. Némelyik komitácsinál 15—20 darab ilyen nyomtatványt is találtak.

A nagyváradi népfőlkelők egészségi állapota kitűnő s csodálkozva hallották a hírt, hogy idehaza a kolera veszedelme fenyeget.

A Szent István-Társulat karácsonyfája.

Ma holnap beköszönt a szeretet ünnepe s akik itthon maradtunk, fokozott buzgalommal könyörgünk a Béke fejedelméhez, árássa el szeretetét a földön, adjon békét, győzedelmes, tartós békét népeinek. A távoli harcmezőkön lobogó tüzek mellett, avagy a fagyosan süvítő szél dermesztő hidegében katonáink lelkében bizonyára feléled az elmúlt karácsonyok békés hangulata, szívök megtelik csodálatos melegséggel s szeretettel visszazáll lelkük azokhoz, akik itthon remegve, félve várják visszatértüket. De hány hősi szív fog aggódni, gondolni övéikre? Hányan fognak gyötrődni azon a kérdésen, van-e betevő falatjuk szeretteiknek? Érzik-e a szent nap melegét, örülnek-e az örvendezőkkel, avagy fázva, éhezve, könybelábadt szemmel nézik mások boldogságát?

Méltatlanok volnánk a magyar névre, megtagadnók keresztény voltunkat, lábball taposnánk a szeretet törvényét, ha az értünk küzdő véreink lelki vajudása nem illetné meg szívünket. Hisz még az ősz hervadása is fájó érzést kelt bennünk, sokaknak könny perog le orcáján a vergődő madárka láttán, hogy ne fájna szívünk, hogy ne sirna lelkünk, amikor katonáink gyermekeinek szenvedését, öröm nélküliségét látjuk.

Finoman érző lelkek a szeretet csodálatos leleményességével már a módját is meglették a szenvedések enybitésének, a szívek felemelésének. A Szent István-Társulat vezetősége az összes fővárosi katolikus nőegyletek támogatásával, a katolikus Karitásznővédsége alatt elhatározta, hogy a hadbavonultak gyermekeinek felruházására és megajándékozhatása céljából karácsonyi bazárt rendez november 29-től kezdődőleg palotájának disztermében (Budapest, VIII. Szentkirályi u. 28.) A nagyarányú előkészületek máris sejteni engedik, hogy ez a jótékony célú bazár egyedülálló lesz a maga nemében. A pompás tervek és nagyszerű ötletek egész sora fogja a közönség érdeklődését lebilincselni: kapható lesz minden, amire kicsinynek, nagynak szüksége van, ami jó, szép, és hasznos. A kapható dolgok között azonban kétségkívül a szeretet doboz fogja a legnagyobb sikert aratni. Kiállításra esinos, egyszerűen izléses, tartalma hasznos és örömetkeltő és többféle alakban kerül vásárra. Árusítani fognak katonáinknak megajándékozására karácsonyi szeretet-dobozt 3 koronás árban és sebesült katonáinknak ajándékozható szeretet-dobozt 11 korona árban. Ezenfelül katonáink gyermekei számára is kaphatók lesznek karácsonyi ajándékdobozok 2 és 3 koronás árban.

A bazár tiszta jövedelmét teljesen kato-

náink gyermekei javára fogja a nemeslelkű Társulat fordítani.

A mód tehát megvan. Mit érne azonban a legpompásabb ötlet, ha hiányoznék a társadalom szerető, megértő közreműködése. A szeretet lánglelkű szózata is elvész a néma éjszaka csendjében, ha nincsen fogékony szív, amely igéit lelkébe zárja. Mit érne Erdősi Károlynak, a Szent István-Társulat vezérigazgatójának és lelkes táborkarának igyekezete, fáradozása, ha közönségünket hidegen hagyná a nyomor minden fájdalma.

Pedig, ha a magyar katolikus társadalom úgy igazán összefogna a nemes cél érdekében, mennyi könnyet törülne le, hogy enyhítsük az amugy is égő fájdalom hevét. Mutassuk meg egyszer, hogy mi nem csak akkor érzünk, nemcsak akkor vagyunk fogékonyak a szenvedés iránt, ha cserébe ország világ értesül jótetteinkről! Gondoljunk arra, mit mondott a Mester egykor: Ne tudja a jobb kéz, hogy mit tesz a bal! Vegyük figyelembe, hogy az életben azok a legnemesebb mozaanatok, amikor kiemeljük magunkat az önzés posványából s a mindent átölelő szeretet tölti be a szívünket. Ilyen nemes, fölemelő érzés az, amikor tudjuk, hogy másoknak örömet szerezünk, hogy mások szenvedéseit enyhítjük, mások testi-lelki sebeit gyógyítjuk. Ilyen alkalom ez a vásár is.

Hiszen voltaképpen nem arról van szó, hogy valami nagy összeget áldozzunk, hanem arról, hogy szükségleteinket ezen bazárban szerezzük be. Az az egy-két szeretet-doboz, melyet elajándékozunk, még nem tesz ki olyan összeget, amit — ha igazán megszívleljük a szeretet szavát — megérezzünk.

A szeretet szava olyan, mint a lágyhangu szimfóniák halk, édes muzsikája. Nem kiabál, nem a dobpergés idegengerlő zugása. S a felemelkedett szív, a nemesen érző, igaz ember megérti szavát. Hiszük, hogy sokan vannak ilyenek az országban, akik megértik a nemes hívő szózatot és segítségükre sietnek azoknak, akik éheznek, fáznak, nyomorognak, mert mindenük: szerető édesapjuk értünk ontja vérét a harctéren. Gondoljunk ezekre is, gyermekeikre is; legyen ez a karácsony igazán a szeretet ünnepe, melynek melegét, boldogságát mindenki megérezze széles e hazában.

A Szent István-Társulat már most elfogad előjegyzéseket a szeretet dobozokra s kívánatos, hogy a vidékiek minél előbb bejelentsék, mennyire van szükségük, hogy a forgalmat akadálytalanul lehessen lebonyolítani. S ha hallgatunk szívünk részvételtjes szavára, ha teljesítjük az értünk küzdők iránt kötelességeinket: ez lesz a Szeretet ünnepének legméltóbb, legszebb megülvése.

**Táborig alsó ruhák
Vizmentes bakkancsok
Halina csizmák
és Hó cipők
legjobb minőségben**

Reichard Dezső

cégnél

Rákóczi-uton kaphatók.

A déli harctéri élet.

Levelek a táborból.

Egy nagyváradi katonatiszt, aki már harmadik hónapja van a déli harctéren és naponként küldi leveleit családjának igen érdekes dolgokat ír a déli harctéri eseményekről. A katonatiszt családja kérésünkre készséggel bocsátotta rendelkezésünkre a levelező lapokat, melyekből alább adjuk az nyilvánosságot is érdeklő dolgokat.

Hogyan esett el B. budapesti. őrnagy.

Az első levél szomorú eseményekről számol be. Részletesen leírja a küldője, hogy hogyan esett el B. budapesti őrnagy. A közszeretettnek örvendő katona S. környékén teljesített szolgálatot. Mikor zászlóalja élén lovagolt és egy hegyláncolatba kellett volna behatolnia egyszerre egy észrevétlen barlang nyílásából fegyverek dörrenetek. A golyók az őrnagyot találták, aki holtan bukott le lováról. Katonáink bősziúten rohantak a barlangra. A bentlevők folytonosan tüzeltek a felnyomuló katonákra. Végül is rendszeres ostromot kellett a barlang ellen vezetni.

Az ostrom addig tartott míg a barlangban lévőeknek tartott a lőszerükből. Katonáink eddig azt nem tudták, hogy tulajdonképpen hányan és kik vannak a barlangban. Délutánra elfogyott a támadók lőszere, mire katonáink berontottak a barlangba. Őt komitácsi huzta meg magát a barlang sötét háttérében. A komitácsikkal azonnal végeztek a felbőszült bosnyák katonák.

Az aknarobbantó kutyák.

Az alattomos szerb bandák tudvalevőleg minden eszközt felhasználnak arra, hogy csapataink előnyomulását megakadályozzák. Többek között a legsimább és legbiztosabbnak látszó területeken aknákat ásnak le, a melyek az átvonuló katonák bakkanesainak legkisebb érintésétől is felrobbannak. Ezek ellen az alattomos fegyverek ellen csak nehezen lehetett védekezni. Egy alkalommal azonban a véletlen nagyszerű felfedezője lett a hadseregnek. Tisztjeink egyikének kedvence kutyája éjjel el kóborgott a táborból. Éjfél felé egyszerre hatalmas robbanás verte fel az előrsőket. Mindenki támadásra gondolt, mivel azonban nem volt folytatása a dörgésnek ismét pihentek a katonák. Csak másnap reggel tudódott ki, hogy a tiszt kutyája jutott aknára és robbantotta fel a katonáinknak, ki tudja talán épp a gazdájának szánt gyilkoló szerszámot. Ettől kezdve rendszeresen használják a kutyákat az ilyen földalatti aknák ártalmatlanná tételére. Különösen nagy gyakorlata van ebben egy Zaazsa nevű kutyának, mely egy nap alatt tíz aknát is robbantott fel, és eddig még semmi baja sem történt.

A halálhordó virágváza

B. őrnagy többek között szerb shrapnell tokot is küldött haza. még pedig, hogy szent legyen a béke, minden leánynak egyet. A váza talpán rajta van a hely és dátum, a

hol és mikor jutott a magyarok kezére a nem valami kedves jószág. Ma a még pár nap előtt haláltosztó, gyilkos golyókat tartalmazó tokban virágok kacagnak. Mire is jó az a szerb shrapnell. Ezeket a vázákat a következő sorok kíséretében küldte B. . .

Bizony Magduskám ilyen ékszerekkel kedveskedtek ezek a gyilkosok azon a helyen. Becsüld meg ezt a kis esekélységet s gondolj rá, hogy igen könnyen apádnak bajt is okozhatott volna, ha a dobálója értette volna mesterségét.

A téli háboruban.

Szerda, november.

. . . A téli berendezkedést már megkezdjük, építjük a kunyhókat, most igen szép időnk van, de az éjjelek hűvösek. A köpeny állandóan rajtunk van . . .

Majd egy másik lapon így folytatja.

. . . Miután a villa elkészült s teljesen be van rendezve, felhasználom az alkalmat a tintával való írásra. Az egész héten semmi említésre méltó dolgunk nem volt. Berendezésem fejedelmi. Az íróasztalom egy sörös láda, a széke pedig egy conserves láda — mindkettő üres. Most szomszédjuk jól viselik magukat, már napok óta nem ugatnak (szerb ágyu). A fenyő galyakból készült villa igen egészséges, nagyszerű illata van. A karácsonyfa már elő van készítve, majd az utolsó héten fogjuk díszíteni. Gondolom mindnyájunknak lesz valakire gondunk.

november 10.

. . . A három napig tartott eső ma havasögre változott. A magasabb hegyesucok fehérek. Mi most 817 méter magasban vagyunk. Az éjjel a villa beázott. A „Magyar Ház” még nincs kész. Napok óta csend van, pedig a Drina tulsó partján 3 divízió montenegrói áll velünk szembe.

Kis beszélgetések a szomszédal.

november 11.

Ma nem történt semmi. Tegnap már alkalmatlankodtunk egy kicsit a disznópásztoroknak a Drinán keresztül. A „Magyar Házba” éjjelre beköltözhetünk. „Magyar falva” már kész van (legénységi kunyhók).

november 12.

. . . Tegnap is beszélgettünk a szomszédal egy keveset s ez a nyájaskodás is jól végződött ránk nézve. A Magyar Ház készen van, az éjjel benne hálunk s jó meleg is volt, mert kályhánk is van.

november 19.

Három nap óta szakad a hó. Sok helyen már meghaladja az egy métert. Tegnap leégett egy kunyhónk. Szerencsétlenség nem történt. Nincs semmi bajom, csak bizony igen unalmasan telik az idő. Ma délelőtt próbálkoztam a tüzéségünk stimulni szomszédainkat, de biz az nem vezetett eredményre, mert nem bujtak ki oduikból.

A levelekből arra lehet következtetni, hogy a montenegróikkal rövid időn belül nagy ütközetek lesznek. Ezekről B. mindenestre fog küldeni értesítést, amit annak idején közölni fogunk.

Magyar hadtáp nóta.

Micsoda megveszekedett cím. Magyar nóta: e még csak szépen hangzik és kedves emlékeket kelt. Magyar hadtáp csapatok, még ezt is értjük, bár nehezen: ők voltak, akik Máramarosban fegyver, ágyu, támogatás nélkül napokig viaskodtak az oroszokkal, ők és társaik a népfölkelők voltak, akik Szabácot kétszer is megvették, akikről úgy beszélt a tábori püspök, hogy „hősebbek voltak, mint a fiatalok, ha ugyan lehet a hősiségben sokat felállítani” ők a monarchia seregének nem táp esapatai, de jobbkezei, erős sujtó, kardforgató jobbkezei.

És talán akkor ezt jelenti az a furcsa cím is: magyar hadtáp nóta. Nóta, tüzes, lelkes, csendülő dal, mely hősök ajkáról fakad, aminő Balogh Ádám nótája a kurus világból, vagy a bujdosó vitéz éneke Cinka Panna szárazfájáról. Dal, amelyik felpezdíti a vért, elsiratja a halottat, megdicsőíti a hőst, kifizeti az ellenséget, felszárítja a vesztésében elszomorodott szem könyeit.

Egy ilyen dalt küldött haza levelében B. őrnagy a déli harctérről. Kedves, kicsi Magduskájának küldte e héten s azóta a „kedves kicsi leány” már meséldiát irt a dalhoz, már duóolja, zongorázza, megtanított rá másokat is és tudom, hogy ha apuska, az aranyos jó apuska, aki minden nap két levelet ír kis leányának, mihamar hazajön a dicsőséges harctérről: ebben a dallamban megismeri majd azt, amelyiket — katonái, fiai nótáztak rohanvást menve az ellenségre Szabács, Valjevo alatt vagy Boszniában.

A vers szövege ez:

1.

Boszniában havas már a hegytető:
Mégis mindig virázkik a temető
Magyar hadtáp sirja felett kis fejfa,
A természet koszoruja van rajta.

2.

Az a fejfa nem korhad ki sohasem,
Nem hervad el róla majd a virág sem:
Kősziklából van az a sir kirakva:
Magyar hadtáp szíve porlad alatta.

3.

Boszniának hegy-völgyes a határa
Ott zug végig a Drina piszkos árja;
Sötét éjjel hidat építnek rajta
Magyar hadtáp hogy kelhessen át rajta.

4.

Sötét éjjel épül a hid a Drinán . . .
Támad a szerb, shrapnellének sugarán
Magyar hadtáp feltekint az egekre:
Lesz még ezért valakinek melege . . .

5.

Ha be megyünk maholnap Szerbiába
Bekopogunk Petár král pitvarába:
Hej, Petár král, hol van fiad, a Györgye
Hadd számoljunk a kutyával örökre! . . .

Györgyével számolunk. Petárral már le-
számolt más; leszámolt az Ég . . .

x **Megfagyott**, széltől kivörösödött, kicserepedett, arc, orr, kéz ápolására és fehéritésére gyors és biztos hatású az Y-po jegyű MARMAT TEJ CRÈME és hozzávaló Borax szappan Kapható Farkas István Apolló drogeriájában Rákoczy-ut 7/B Telefon 13-02

..HIREK..

A téli háború borzalmai ellen harcosainknak prémre van szükségük. Enyhítsük szenvedéseiket és küldjük egyetlen darab prémünket is a Hadségélyző Hivatalnak, Budapest, Váci-utca 38. A szállítás díjmentes.

* Gróf Széchényi Miklós itthon.

Gróf Széchényi Miklós püspök tegnap este megérkezett Budapestről, ahol a Vörös-Kereszt kórházait, mint a „Vörös-Kereszt Egyesület alelnöke látogatta meg.

* Elrtazott a táborig püspök.

Bjelik Imre táboripüspök, aki az összes nagyváradai kórházakat meglátogatta tegnap délelőtt 11 órakor Bécsbe utazott. A táborig püspök a kórházak vezetői előtt, mint megirtuk a legteljesebb megelégedésének adott kifejezést a kórházak vezetése és a sebesült katonák ellátása körül kifejtett működésükért.

* Jegyzések a hadikölcsönre.

A Nagyváradai Kereskedelmi és Iparkamarnál folytatólag a következő kereskedők és iparosok jelentették be részvételüket a hadikölcsön jegyzésében: Kepes Etelka 10,000, ifj. Ullmann Izidor 40,000, Billitz Sándor 100,000, Kurländer és Ullmann 25,000, Bogrnár Sándor borkereskedő 25,000, Steier Jakab 15,550, Gerster Megyeri és Szunyogh cég 20,000, Molnár Henrik 10,000, Reismann Mór kir. tan. 10,000, Dorna vidéki bányák és gyártelepek társaságára Felső-Derna 10,000, Schönfeld Lajos 8500, Diósi Lajosné 7500, Wechsler Adolf nagykereskedő 5000, Kurländer Jenő 5000, Farkas Izidor 5000, Wallerstein Ferenc 5000, Róth Adolf posztókereskedő 1000, Mokos Sándor kelmefestő 2500, Mokos Imre 100, Mokos Erzsike 100, ifj. Mokos Sándor 100, Mokos Kálmán 100, Mokos Margit 100, Mokos József 100, Moskovits Izidorné terménykereskedő 1000 korona. Összesen: 306,650 korona, előzőleg kimutatva: 1.497,600 korona, összesen: 1.804,250 korona. A Nagyváradai Kereskedelmi és Iparkamara. Dr Moskovits József, elnök. Dr Sarkadi Lajos, titkár.

*** Kitüntetés.** Ó Felsége megparan-esolta, hogy dr Tótfalussy Ödön 37-ik gy. ezredbeli tart. hadnagynak, az ellenséggel szemben tanusított vitéz magatartása elismeréséül, a legfelsőbb dicsérő elismerés tudtul adassék.

*** Mely nyelven lehet Törökországgal levelezni?** A hivatalos lap közli, hogy a közönség a Törökországgal való levelezésnél csak a török, arab, német, olasz, francia, angol, héber örmény és görög nyelvet használhatja. E levelezések is, az általános szabályok értelmében, csak nyitva adhatók föl.

*** Községek új nevei.** A m. kir. belügyminiszter Biharfenyves egyesített község nevét véglegesen Biharfenyves, Dombrovány egyesített község neveit Dombrovány és Kiskoh egyesített község neveit Kiskoh névben állapította meg.

*** Katonáink karácsonya.** A hadban levő katonák karácsonyi ajándékára újabban a következők adakoztak: Moskovits Adolf és fiai 100 kor., Kovács Dénes és neje a Nagyvárad utján 20 kor., Molnár Géza kuriai bíró 20 kor., Miskolezy Ferencné 15 kor., dr Edelmann Menyhértné, Schwartz

Jakab Élesdről és Radó Samu 10—10 kor., Kiss Dávid 5 kor., Áberle Hermin, dr Weisberger Lipót 3—3 kor., özv. Hanzó Józsefné 2 kor. Összesen 198 korona.

*** Temetés.** Nagy részvét mellett ment végbe tegnap délután az oly kerán, élete legszebb szakában elhunyt fiatal ur asszony Dávid Samu kir. törvényszéki bíró nejeinek temetése. A temetést Dankó Sándor ref. lelkész végezte, amely után a remek koszorúkkal és szallagokkal borított miszizv érekeporsót feltették a négyes fogatu üvegdiszkocsira és a nagyszámu tisztelők és résztvevők kíséretében megindult az impozáns gyászmenet az olaszii temetőbe, ahol örök nyugalomra helyezték az elhunytat. A díszes temetést Veiszlovits Adolt és fia első nagyváradii temetkezési vállalata rendezte.

*** Visszaélés a papjelöltek és papok katonai kedvezményeivel.** A honv. miniszter rendeletet közöl, amelyben kifejti, hogy ugy a népfelkelői, mint a tényleges katonai szolgálatra behívottak közül nagyon sokan vették igénybe a papok és papjelöltek részére a véderőtörvény 29. §-ában biztosított kedvezményt, jóllehet arra nem volt elegendő jogaimuk. Ebből kitolyólag a rendelet kimondja, hogy e kedvezmény a papjelöltek közül csak azokat illeti meg, akik e tanév elején rendes hallgatói voltak valamely papnevelő intézetnek és mint ilyenek, az intézetben laknak. Magán, vagy rendkívüli hallgatók már nem tarthatnak igényt e kedvezményre. Akik befejezték tanulmányaikat, azokról megállapítandó, hogy mikor történt ez és ha tanulmányaik befejezése után 4 esztendő alatt lelkészi, vagy papi jellegű tanári állást nem nyertek, ugyancsak elvesztik a kedvezményre való jogaimukat. Keresztény papoknál az igényjogosultságot az egyházi főhatóság igazolja, a rabbiknál pedig elegendő azon helyi hatóság bizonyítványa, amelynél az illetőt élethossziglan a hitközség rabbivá választotta és ezen állasukban megerősítést nyertek. Végül a rendelet kimondja, hogy akik folyó évi október 1. óta részesültek ezen kedvezményben, azoknak jogaimukat a fentiek szerint pótlólag kell igazolniok záros határidő alatt, különben a kedvezménytől megfosztatnak.

*** A 37. ryalozezred veszteségei.** (Folytatás.) Hanga János pótt. 11. sz. Bihar. Csujafalva megh. Hangya József káplár s. Harmati Sándor 1. sz. Nagyürög megh. Heckler József 1. sz. Ujpalota megh. Hencz László s. Herlos Mózes 16. sz. s. Hincz József s. Hinz József s. Hortye Péter s. Huber Simon tart. 11. sz. Nagyvárad megh. Ilinko Demeter s. Ilka János s. Ilyés Ferenc c. tiz. s. Iván László s. Jakab János s. Jank Simon törzsőrm. s. Jenli György 16. sz. s. Jova Arling pótt. s. Kádár Sándor tart. s. Kakaraza Gábor s. Kallos Mihály tart. s. Kalmár Ferenc tart. s. Karácsonyi András 2. sz. Siter megh. Kardos Mihály s. Kati Sándor 16. sz. s. Kartona István s. Kékesy Dezső tart. c. tiz. s. Kelemen Pál s. Kenéz Lajos s. Képiró János tart. Sarkad megh. Kerekes Imre s. Kertész József c. tiz. s. Kincses Mihály s. Kis 16. sz. s. Kiss László s. Kiss Lajos pótt. s. Kis Cs. János őrv. s. Kis B. János őrv. s. Kis L. Elemér s. Kis B. János őrv. s. Kiss Barnabás tart. s. Kiss Cs. Ferenc s. Kis Mihály szak. s. Klein Ignác c. őrv. s. Klein Mihály s. Klein Vilmos s. Klonda Balázs tartalékos seb. Kocsis János seb. Koesor Sándor c. tiz. s. Kollár Sándor s. Kopil 16. sz. s. Koszorus János tart. tiz. s. Kornya Péter tart. s. Kornye Balázs 15. sz. s. Kőszeghy Lajos s. Koszta Gábor tart. s. Koszta Tivadar pótt. s. Koszta György s.

Kosztii Mihály tart. eima. őrv. s. Kóte István s. Kóteles Gáspár s. Kóti Gyula 2. sz. S. Udvari mh. Kóti Lajos s. Kovács Béla s. Kovács Sándor 16. sz. s. Kovács János tart. s. Kozma György s. Kraesun Miron s. Kreez János 16. sz. s. Kreez Filimon s. Kurta Zakariás s. Kveoz Marián 14. sz. s. Lacz József s. Lakatos János s. Lakatos Konstantin s. Lakatos Mihály s. Leszko Demeter s. Lele Pál s. Lely Ávrám s. Leokovics Bernát s. Leukueza János s. Leukueza János s. Lezö János s. Lindmayer Bernát tiz. s. Lingurár Miklós 1. sz. Almás mh. Liokueza József c. é. ő. s. Liposei János szak. 14. sz. s. Lőrincz Tivadar s. Lovas Károly szak. 16. sz. s. Lovász István c. szakv. s. Löwy Hermann tart. 12. sz. Akramezi (Almamezö valószínűleg) s. Lucskai Károly tart. s. Luka Balázs 2. sz. Felsőpojeny mh. Lukács János s. Lup Sebestyén s. Lup Sebestyén s. Lupej György 9. sz. Arad mh.

*** Értesítés.** Az alulírott kereskedelmi és iparkamara, ezennel közhíré teszi és értesíti az érdekelteket, hogy a folyó évi december hó 1 től kezdve hivatalos óráit délelőtt 9—12-ig és délután 3—5 óráig tartja. A nagyváradii Kereskedelmi és Iparkamara: Dr Moskovits József, elnök. Dr Sarkadi Lajos, titkár.

x Kőhögés, hurut, rekedtség ellen használjon hurut szeletkét Ára: 60 fillér. Kapható Farkas István Apolló drogeriájában Rákoezy-ut 7/B.

*** A Félix-fürdő új vonatja.** A mi gyönyörű Félix-fürdők készül a téli kúrara. Most is szaporán látogatják gyógyító hőforrásait s az élet olyan eleven és mozgalmas odakinn, mint a szezon közepén. A legközelebbi időre nevezetes, magas vendégeket is vár Komzsis Alajos, a Félix-fürdő fáradhatatlan népszerű gazdája. A harctérről fényesrangú tisztok jönnek a Félixbe néhány napi pihenőre üdülni s fogadásukra nagyszabású előkészületek történnek. A Félix-fürdőből egyébként máttól kezdve rendes új vonat közlekedik, mely este 8 óra 9 perckor indul Nagyváradra s így a vendégek az egész napot a kellemes, minden kényelmet nyújtó gyógyhelyen tölthetik.

x Egy nagy raktárhelyiség a Szacsuvay-utca 11. számú házban AZONNAL kiadó. Értekezhetni a Gazdasági és Iparbank rt.-nál.

x Családi rum vaniliával vagy ananással literje K 2.60, továbbá kitűnő Theák kaphatók, Farkas István Apolló drogeriájában Rákoezy-ut 7/B.

x Kiadó lakás 3—4 szobás utcai lakás, fürdőszobával. Értekezhetni Nagy Sándor-utca 4.

*** Ingatlan eladás.** Nagyteleky-utca 31. szám alatti ingatlanunk (lakóház nagy telekkel) jutányos áron azonnal eladó. Részletes föltételek megtudhatók Kossuth-utca 3. szám alatti irodánkban. Hungária cipőgyár r.t.

x Kiadó lakások. Kossuth-utca 6. sz. alatt kétszobás lakás azonnal kiadó. — Kossuth-utca 2. sz. házban két kétszobás lakás nov. 1-re kiadó. Értekezhetni a Polgári takarékpénztárnál.

x Három liter családi rumot készíthet bárki pár perc alatt teához, a Farkas-féle Rumkivonattal. Ára utasítással 50 fill. Kapható kizárólag Farkas István Apolló drogeriájában Rákoezy-ut 7-B. Telefon 13-02.

x Kiadó lakások. Ősi-tér 14. szám alatt két üzlethelyiség azonnal kiadó. — Kossuth-utca 2. szám alatt két üzlethelyiség azonnal kiadó. Értekezhetni a Polgári takaréknál.

x Kiadó hosszabb, vagy rövidebb időre modern berendezésű utcai és udvari butorított szobák fürdőszoba használatl havi 30 koronától kezdve. Nagy Sándor-utca 4.

* **Több egyszobás lakás kiadó.** Értekezhetni a Polgári takarékpénztárnál.

* **Aszódi Mihály** Nagyvárad, Kossuth-u., Sas-palota. Telefon 635. Nagymennyiségű áruk érkezték, egy a katonaságnak, mint a fogyasztó közönségnek, nagybani árat számítok. E héten eladásra kerülnek: nagymennyiségű huskonzervek, szalámi, szardínia, coenac, likőrök, teák, rumok, kávék, mazsola, mandula, törött dió, csokoládé, kakaó és finom élvezhető cukorkák. Összes készítményei Kugler Gerbeaud cs. és kir. udvari cukrásznak budapesti árákkal. Kossuth-utcai kávépörköldém kora reggeltől, késő estig a közönségnek rendelkezésére áll, valamint elkülönített helyiségbe már a napokban friss halkonzervek bontva egyes darabonként kapható lesz. Rákóczi-úti Csokoládékirály és kávéüzletemet az arra lakók figyelmébe ajánlom.

* **Az Egyesült Biharmegyei Kereskedelmi Bank és Központi Takarékpénztár r. t.** (Bémer-tér 4. szám) a közönség tájékoztatása céljából közli, hogy elfogad új betéteket, a melyek nem esnek a moratorium intézkedése alá, takarékbetétkönyvecskére és folyószámlán a legkedvezőbb kamatozási és visszafizetési módokat mellett. Pénztári órák: d. e. 9-től 12-ig.

x **Kiadó lakások.** Szacsavay-utca 11. számú házban egy 4 szobás utcai modern lakás a hozzátartozó mellékhelyiségekkel AZONNAL kiadó. — Ugyanott egy 4 szobás utcai modern lakás a hozzátartozó mellékhelyiségekkel f. évi NOVEMBER 1-ére kiadó. Értekezhetni a Gazdasági és Iparbank rt.-nál.

**A legszebb
kézimunkák**

Tátray cégnél

Rákóczi-ut 4. Telefon 783.

SZÍNHÁZ

Heti műsor.

Szombaton: Dolovai nábob leánya. (Horkay Elemér felléptével.)
Vasárnap délután: Jönnek a németek.
Vasárnap este: Sybil. (Operette bemutatás.)

Horkay Elemér mai föllépése.

Kritikát írni és kritikára valót írni, két egészen különböző dolog, amint azt Gyulai Pál, a legnagyobb kritikuskunk bevallotta, mikor Vörösmarthy szép Ilonkájáért minden kritikáját — odaadta volna. Szini kritikát írni, merész bírálatot, okos gunyt, égető tüzet osztani, egyetlen szavával kötetet vágni annak a fejébe, aki egész kötetébe nem tudott egy szónyi tartalmat beleszorítani, még nem jelenti azt, hogy valaki jó színész is legyen, hogy... maga a könyvébe egy egész könyvi tartalmat vigyen. De Horkay-nál még sem próbáljuk így analizálni. Az ujságíró kedves szavu csufondároskodását, kollegiális vetélykedését, hűséges dicséreteit mind megbocsátjuk neki, azért a tulajdonoságáért, hogy egyszerű, hogy kedves, hogy

olyan tulajdonsága van, amivel mindent fedtetet.

Ez fog neki sikert hozni a színpadon is, amint hozott is már. A színház gárdája elsőrendű, a darab egy kiváló és kedvelt író munkája s a vendégszereplő benne egy olyan személyiség, akit nem kisebb joggal számíthatunk a bölcsek, amint a gyermekek közé, nem kisebb szerencsével kereshetünk az irodalmi berkekben, mint a színpadon, aki nem sokkal kevesebbet járt a rendőrség folyosóin (mint rendőri riporter) mint a szalónok partettjein stb. stb.

És az áldott jó színészek? Igen, örvendenek, hogy ha csak egy napra is társul fogadhatnak valaki ilyen érdekes személyt s a közönség kedvének betöltésével növelhetik azt a szerény, szerény heti osztalékot, amit a vasárnapi ház juttat nekik. Mert végre is a kenyér filozófiája bizony megérezteteti hatását a művészi ambíción, a munka emelkedettségén, amit annyira szeretnek ma hangoztatni, mentségül a menthetetlen számára.

Lehetetlen csalódnunk abban, hogy ma este telt ház mellett megy a *Dolovai nábob leánya*, mert ha csalódnának, valami nagyon csufat kellene mondanunk. Hogy hálátlan az emberiség.

IRODALOM

Álomlovag. Színjáték 4 felvonásban. Irtá Láng István. Láng István még egészen fiatal ember: a főreáliskola VII. osztályának tanulója s négy felvonásos drámát írt. A szerző fiatal korát tekintve, egészen természetes dolog, hogy nem lehet nyilvánosságra jutó első munkájával szemben a legszigorubb mértéket alkalmazni. Az „Álomlovag” sok melegséggel, bensőséggel megírt története egy idealista férfinak, aki a reális élettel vívott küzdelemnek mindig csak keserűségeit éri. Szenved, mert legdrágább kincsét: eszményeit kell feláldoznia. Ezt a szomorú sorsot mutatja be Láng István drámája a főhős diák korától kezdve annak csöndes öreg koráig, amikor a fia mesét ír róla, az apáról, a jobb sorsra érdemes becsületes emberről. Párhuzamba van vele állítva a másik, a reális gondolkodású, praktikus ember, aki nem az eszményt, hanem azt nézi, hogyan lehetelőre törtétni? Mindenütt meleg érzés, az eszmények iránti fiatalos lelkesedés csillogat a drámán mely nem annyira színpadra, mint a szemmel látható sok szubjektivitás miatt inkább csak olvasásra való. Kezdetnek határozottan biztató, jövőt ígérő munkája ez Láng Istvánnak. Olvasással, tanulással fejlessze képességeit, megfigyeléssel lessen el az életből minél több vonást és akkor az Álomlovag ígéretei valóra fognak válni.

Legujabb táviratok.

A gabona és a lisztárak maximuma.

Budapest, november 27. Pester Lloyd értesülése szerint a magyar és osztrák kormányok a maximális árak kérdésében megegyeztek az ár meghatározás azonos elveire, valamint az örlemények azonos szabályozására nézve. Az erre vonatkozó kormányrendeletek november 29-én fognak közétételni.

Az oroszok megijedtek a Rákóczy-vártól.

Munkács, november 27. A „Nap” tudósítója jelenti: A Kárpátokban elfogott orosz altisztek beszéltek, hogy a Bereg megyében, messze előnyomuló orosz előrs csapatok Munkácsnál észrevették a *Rákóczy-várat* és a térképen nem jelzett erődtől annyira megijedtek, hogy azonnal visszavonultak.

A törökök átlépték a Szezei-csatornát.

Róma, nov. 27. A török elővéd átlépte a Szezei-csatornát és előnyomul Buharti ellen.

A betört orosz csapatokat elvágta a főseregtől.

Kassa, nov. 27. A kárpáti orosz csapatok el vannak vágva a főseregtől.

Csernovitzot ismét kiűritették.

Budapest, november 27. A Lengyel harc vonalon a tegnapi nap aránylag nyugodtan telt el.

Nyugat-Galiciában és a Kárpátokban a harcok még folynak. Döntés sehol sem történt.

Csernovitzot csapataink ismét kiűritették. (Hőfer vezérőrnagy.)

Az oroszok katasztrófája a Kárpátokban.

Budapest, nov. 27. *Ma este a munkapárt körbe távirat érkezett, a mely tudatja a párttal, hogy az oroszokat Zemplén megyében újra súlyosan megvertük és Szinnál körülzártuk az egész haderőt.*

6300 orosz fogoly a Kárpátokban.

Debrecen, november 27. A debreceni pályaudvaron keresztül hat-ezer orosz foglyot szállítottak, Iglón át pedig háromszázat. Ezeket a foglyokat a kárpáti harcokban ejtettük.

A török győzelmek hatása.

Szófia, november 27. Az orosz és angol csapatok ellen kivívott nagy török győzelmekről és a török hajóraj sikeres akciójáról szóló jelentések itt annál nagyobb hatást tettek, mert bizonyos orosz-barát körök mindvégig iparkodnak rajta, hogy Bulgáriát az entente karjaiba kergessék és Törökországot ellen való katonai akcióra bírják. Kiemelik, hogy a Kaukázusban és Egyiptomban való hadműveletek lefolyása mellett bizonyít, hogy Törökországot az események ezuttal nem lepték meg úgy, mint ahogy ez a Balkán háboru idejében történt és olyan hadsereget állított harcba, amely kvalitás dolgában nem hasonlítható az utolsó háboru csapataihoz. (Bud. Tud.)

Török előnyomulás Batum felé.

Konstantinápoly, nov. 27. (Magyar Távirati Iroda.) A Tanin katonai munkatársa a török csapatok által Batum irányában elért sikereknek — a melyeket a főhadiszállás tegnapi kommunikéje is megemlített — nagy stratégiai jelentőséget tulajdonít. Morghul

község, a melynek a megszállását jelentették, egy szűk völgyben fekszik az Artonból a Batum felé vezető uton, a hol a hasonnevű Morghul folyó a Csorochba ömlik. Borska is meglehetősen jelentékeny város.

A török csapatok e szerint megtették a Batum felé vezető út jórészét. A zsákmányból, a melyet a törökök elvettek, arra lehet következtetni, hogy az oroszok vad futással menekültek. A török csapatok által elért előnyomulási vonal távolsága a török határtól 12—30 kilométer között váltakozik.

IGAZSÁG SZOLGÁLTATÁS

Turcsányi Elza gyilkosainak bűnpöre.

A mai tárgyalás délelőtt féltizkor kezdődött lanyha érdeklődés mellett. Dr Balogh György elnök felolvastatta azoknak a tanuknak a vallomását, akiket nem lehetett megidézni, mert a harctéren vannak. Kóbori védője azt indítványozza, hogy a távollévő tanukat is idézzék meg és evégből napolják el a tárgyalást. Az ügyész azonban elnevezte ezt és a bíróság is elutasította a védő indítványát. Felolvasták Reichardt Mór, Kertész Kálmán és Tarján Vilmos hirlapíró vallomását, majd Weisz Jenő péksegédet, aki tudvaleg azt vallotta, hogy Nick a gyilkosság előtti napon kieserelte a kalapját az ő sapkájával, ami az előre megfontolt szándék mellett szól.

Nick Gusztáv a vallomások felolvasása után bejelentette, hogy Ernst Mihály kávé azért tett tegnap terhelő vallomást, mert a gyilkosságot követő időkben az ő kávéháza annyira kompromittálva volt, hogy be kellett csukni.

A törvényszék a védő kérésére elrendelte Ernst Mihály és Kardics Kálmán sőtörzsakosztályi titkár kihallgatását. Bemutatták Mágán Elza lakásának helyszíni rajzait és a róla felvett fényképeket, mire az elnök a tárgyalást tíz percre felfüggesztette.

A tárgyalás újból való megnyitása után Nicknek Kóborihoz intézett leveleit olvastatja fel az elnök, majd az újonnan beidézett tanuk bevétele végett 15 percre szünetet rendel el.

A tárgyalás felfüggesztése után izgalmas párbeszéd folyt le dr Aczél kir. ügyész és Weisz Odón védő között. A védő ugyanis arra kérte az elnököt, hogy tekintsen el az újabb tanuk kihallgatásától és engedje meg, hogy Kóbori még egyszer nyilatkozzon. Az ügyész ekkor közbeszólt: „Ugy látszik most már mégis csak fog vallani, mert az ügyvéd ur beszélt vele.”

A védő erre éles hangon tiltakozott: „En hetek óta nem beszéltem vele. A mióta a fogházban van, nem volt alkalmam vele egyetlen egy szót is váltani.” Az ügyész erre így szólt:

— Kérem jegyzőkönyvbe venni, hogy az ügyvéd ur még egyszer ki akarja hallgattatni Kóbori Rózát.

Az elnök azzal vetett véget a párbeszédnek, hogy a tárgyalás föl van függesztve és az elhangzottakból semmit se vehet jegyzőkönyvbe.

A megidézett tanuk a félórás szünetben sem jelentek meg, mire a bíróság az ügyész és a védő indítványára elhatározta, hogy a tanukat nem fogja kihallgatni.

Aczél ügyész indítványára Kóbori védőjének tiltakozása ellenére a bíróság elrendelte Bagi fogházörnek és Varga teremőrnek a kihallgatását arra a beszélgetésre

nézve, a mely Nick és Kóbori között volt a multkori ítélet után. Mind a kettőt ki is hallgatták. Elmondották, hogy mikor Varga az ítélet után azt mondta, hogy „Azt hittem, felhúzzák őket”. Kóbori azt mondta, hogy csak a gramofont szokták felhúzni. Kóbori azt kérdezte Nicktől, hogy ha csak 10 évre ítélték volna el bennünket, elvettél volna feleségül? Nick erre azt válaszolta: „Most más gondom van.”

A bizonyítási eljárás ezzel véget ért, a kérdések megszövegezésére került a sor.



Regényesarnok.



Modern Bar Kochba.

— Regény. —

Irtá: Cseres Andor. 59.

A kegyelmes oda fordult Gründolfhoz: — Kérem és figyelmeztetem Önt, hogy kérjen bocsánatot az ügyvéd urtól, külföldben...

A kegyelmes ur a hangját felemelte, Gründolf azt következtette, hogy az öklét is fel fogja emelni ezért meghajolva dr Brinza előtt így szólt:

— Bocsásson meg, ügyvéd ur, hevem elragadt.

Dr Brinza nem vélte célszerűnek, hogy a haragot továbbra is fenntartsa, kezét nyújtott pályatársának, megbecsülte, mert több milliót hordott vállain.

— Tehát uraim! — folytatta tovább megkezdett beszédét a Kegyelmes, — Simonfáról, népgyűlésről jövök!

Általános örvendezés fogadta a kijelentést.

— Nincs mit és miért örvendeni, uraim! — egészen levagyok hülye.

— Ah! ah! ah! — kiáltották hárman.

— Igen! egy paraszttörő úgy megtréfált, amit soha el sem hittem volna.

Itt azután elbeszélte a történeteket.

— A szocialista vezetők valamennyien jó étvágyú emberek! — mondotta a kegyelmes, — ha rajtok állana, megennék az országot. Hanem a szegény képviselőjelölt megjárta. Nem ülhetett velünk egy asztalhoz.

A mágnások asztala el volt foglalva, a bírót ültették magunk közé, pedig ennél az asztalnál a háziasszony a legizletesebb süteket hordotta körül, finom borokkal teltek a poharak, míg a szocialistavezérek asztalán ott gőzölgött az illatos gulyás hus, az asztalon pedig hosszú nyaku üvegekben bor állott, csak hogy a szocialisták ételle kegyetle-

nül paprikás volt, ebből meg a képviselőjelölt nem ehetett, attól félt, hogy időelött beteg lesz tőle.

Mit tett hát szegény? — felvett egy darab kenyeret és hol ide, hol oda tekintgetve majszolta azt.

— Biró uram! — szólalt meg az egyik szocialistavezér, — ezt ugyan megpaprikáztatta.

— Persze, a beszédek után indulva, azt hiszem, hogy így szeretik!.. válaszolta Buzi Bálint.

Mindjárt elérte a szava értelmét és lelkéből kacagott, mikor a képviselőjelölt helyzetét látta, de bizony mondom, nem sajnáltam meg.

Végre is a biró egy libasültet villára szurva nyújtott át neki, amit jó étvágyal fogyasztott el.

Hanem mikor a borra került a sor! — az volt a mulatságos.

Mi nem kiméltük a finom óbort, hanem a szocialistavezérek arca eltorzult, mikor a hosszonyaku üvegek tartalmából ittak.

— Micsoda bor ez uram? — kérdezte a másik szocialista vezér.

A biró uram teljesen ártatlan képpel felelt.

— Az bizony szocialista bor, innen való Keszeg zsidótól, aki szintén szocialista.

— Nem bor ez uram! — méltatlankodott a másik.

— Kisbiró! — kiáltotta Buzi, az ott ólálkodó kisbirónak, — hozza kend ide Keszeg zsidót!

A kisbiró csakhamar előállította a kapzsi sovány embert.

— Keszeg ur! szólj rá a biró, — micsoda bort küldött nekem?

— En? válaszolt gerjedezve a koresma hűse, — a legjobb a legjobb boromat, valódi esiger, a homokról.

— Maga, is szocialista? — Kérdé a biró.

— Ugy éljek, hogy az vagyok!

A harmadik szocialista vezér tréfálni akart, mikor kérdezte:

— Megakar maga minket mérgezni?

Keszeg ur nagy szemeket mészreztett:

— En? — kérdezte dadogva, — mi vagyok én? — méregkeverő? — a nagyságos urak tréfát üznek a szegény emberből? — ezért legyek én egy szocialist?

A negyedik szocialista vezér elakarta simítani az ügyet és így szólt:

— Na, nyugodjék meg Keszeg ur? — a maga borával minden bűn nélkül lehet keresztelni.

Folyt. köv.

A szerkesztésért ideiglenesen felelős:
Dr. PAPP KÁROLY.

Nagyvárad város

VILLAMOS MŰVE

[iroda és raktár: NAGYVÁRAD, Vár-tér 1.

Értesítjük a t. közönséget, hogy a

Wolfram lámpák

ára olcsóbb lett, Wolfram és egyéb izzólámpák nagy raktára legolcsóbb áron a közönség rendelkezésére áll. Telefon rendelés ráfizetés nélkül házhoz szállítjuk.

Egész éjjel ügyeletes szolgálat.

Költségvetések ingyen.

Telefon szám 514.

Elvállaljuk villamos világi-tási és erőátviteli berendezések felszerelését.

Csillárok,

évlámpák

Állandóan nagy választékban kaphatók.

Villamos motorok

1/4 lóerőtől minden nagyságban.

Főszereplő telefonja 55. sz.

Katonai ruhákat

az összes legyvernemek számára, a mai áron alul előírás szerint és gyorsan készít Darabont Gy. és Tsa előrendű polgári és katonai ruházati intézete. A legfinomabb művet különlegességek, öltöny és téli kabátokra felöltésre állandóan raktáron. Nagyvárad, Szilágyi-Dezsa-u. 6. Sonnenfeld palota. Telefon 980. szám.

Ad. 14850—1914. sz.

Adófizetés iránti hirdetmény.

A városi adóhivatal ezennel felszólítja mindazokat az adózókat, akik az 1909 évi XI. t. cz. 26 §-a értelmében esedékes adótartozásukat e hó 15-ig be nem fizették, hogy azt járulékaival együtt a jelen hirdetmény közzétételétől számított 8 napon belül a városi adóhivatalnál annál is inkább fizessék be, mert ellenkező esetben ellenük a zálogolási eljárás azonnal meg fog indítatni.

Nagyvárad, 1914. november 20.

Városi adóhivatal.

Van szerencsém Nagyvárad és vidéke nagyrészt közönségének szives tudomására hozni, hogy Nagyváradon, Rákóczi-ut 19. sz. alatt a mai kor igényeinek megfelelő

műköszörűldét nyitottam.

Elvállalok mindennemű borotvák, kések, ollók, hajvágógépek húzó-örögépek, ló- és juhnyírógépek javítását és műköszörűldését. Raktáron tartok mindennemű bel- és külső illatszerek, fej- és arcápoló piperezsereket, mindennemű acél-árukat, úgymint borotvát, ollót, hajnyírógépet, yukszemvágó, papír-, zseb- és tollkést, valamint az összes fodrászati cikkeket. A nagyrészt közönség szives párfogását kérve, vagyok kiváló tisztelettel

Koller Ágoston műköszörűs

Egyesült Biharmegyei Kereskedelmi Bank és Központi Takarékpénztár Részvénytársaság.
Nagyvárad, Bémer-ter 4.

A kibocsátandó 6%-ot kamatozó új hadikölcsön kötvényekre jegyzéseket az eredeti feltételek mellett elfogad, továbbá a 4%-os magyar korona járadék 1914. december 1-én esedékes szelvényeit már november 20-tól kezdve költségmentesen beváltja az

Egyesült Biharmegyei Kereskedelmi Bank és Központi Takarékpénztár Részvénytársaság.

Cement, cementcsövek, fedéllemez, gipsz,

csatornázás

ismert jó minőségben.

Kondor Dezső

Nagyvárad, Nagypiacz-ter 1. sz.

Telefon 969.

Telefon 969.

Félix-Gyógyfürdő

Téli és nyári gyógyhely Nagyvárad mellett.

Európa leghűzelegabb hévíz forrása, víz hőfoka 49° 17 millió liter víz napi mennyiség.

Gyógyjavallatok: kőszvény, rheuma minden formája, ischiás, iz-zadmányok, csontbetegségek és sérülések, női ivarszervek különböző megbetegedései ellen.

1909. évben 9200 beteg hagyta el gyógyultan a páratlanul hatásos Félix-gyógyfürdő gyógyforrásait.

Curtaxe nincs, prospektust készséggel küld az igazgatóság. A megsebesült és megbetegedett katonák egészségének helyreállítása legtöbb esetben kívánatosá teszi a kénese meleg hévíz gyógyfürdő használatát. Hogy a sebesültek és más betegek a kénese meleg gyógyfürdőt könnyűszerrel és jutányosan megszerezhessék, a következő ajánlatot tesszük:

Tiszt urak részére szoba, fűtés, világítás, egy tükör- vagy kádfürdő pakolással, reggeli kávé vagy tea süteménnyel, déli étkezés három fogás, esti pedig két fogás, délben és este kenyér, naponta 7 koronába kerül.

A fürdőkbe vezető folyosók állandóan fűtve vannak s meghűlés veszélye nélkül lehet a kurát eredménnyel használni.

Legénység részére szoba, három, esetleg négy személy részére, fűtés, világítás, naponta egy tükör-fürdő, reggel fél liter forralt tej, 20 deka kenyér, délben leves, főzelék, sült vagy főtt hus feltéttel, 20 deka kenyér, este főzelék sült hússal vagy fél liter forralt tej és 20 deka kenyér, naponkint és személyenkint 3 kor. 50 fillér.

6 személyvonat érkezik naponta a Félix-fürdő állomására. Állandó posta és interurbán telefon a fürdőtelepen.

Félix-fürdő Igazgatósága.

Saját termésmű

BORAIM

kimérését megkezdtem.

Egy liter ó-bor 1 korona, egy liter új-bor 80 fillér.

Csengery-utca 15.

Székely Sándor
kápt. főszámvevő.